

پژوهشگاه قوه قضائیه
پژوهشکده حقوق خصوصی

گزارش پژوهشی

رأیه خدمات حقوقی در قالب شرکت تجاری

پژوهشگر

محمد بیگی بیب آبادی

سرشناسه	: بیگی حبیب آبادی، محمد
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: ارائه خدمات حقوقی در قالب شرکت تجاری/پژوهشگر محمد بیگی حبیب آبادی ؛ [برای] پژوهشگاه قوه قضائیه، پژوهشکده حقوق خصوصی
مشخصات نشر	: تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۳.
موضوع تخصصی	: ۵۰ ص
شابک	: 978-964-2836-49-9
نوع سند	: فبیا
موضوع	: شرکت‌ها -- قوانین و مقررات
موضوع	: شرکت‌ها -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: واکاوی گسترده
موضوع	: واکاوی دادگستری ایران
موضوع	: وکیل
موضوع	: وکیل و موکل -- ایران
شناسه افزوده	: ایران، قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات
شناسه افزوده	: پژوهشگاه قوه قضائیه، پژوهشکده حقوق خصوصی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ب۴۹ ش/۴۸۵ KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۶۶
شماره کتابشناسی	: ۳۴۸۶۴۱۰
ملی	

تیراژ: ۱۰۰۰
 قیمت: ۱۱۰۰۰ ریال
 نوبت چاپ: اول

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه
۱۰.....	۱. مطالعه تاریخی ممنوعیت ارائه خدمات حقوقی در قالب شرکت تجاری
۱۰.....	۱-۱. تاریخچه ممنوعیت در کشورهای مختلف
۱۱.....	۱. علل ممنوعیت ها
۱۲.....	۱-۲-۱. تجاری شدن خدمات حقوقی
۱۳.....	۱-۲-۲. عدم صلاحیت شرکت در ورود به ارائه خدمات حقوقی
۱۶.....	۱-۳-۱. ممنوعیت در تقیّب انتظامی
۱۸.....	۱-۴-۲. ضرر به استقلال قضائیت و شرافت شاغلین حرفه حقوق
۱۸.....	۱-۵-۲-۱. ایجاد احساس وابستگی و اعتماد و اطمینان بین ارائه دهنده خدمات حقوقی و مشتری
۱۹.....	۲. رفع ممنوعیت و راهکارها
۲۲.....	۲-۱. ابداع قالب جدید برای انجام فعالیت های حقوقی
۲۳.....	۲-۲. تدوین مقررات خاص برای انجام فعالیت های حقوقی
۲۶.....	۳. مقایسه موضع حقوق ایران و سایر کشورهای منطقه
۲۷.....	۳-۱: محدودیت شرکتهای تجاری در انجام فعالیتهای حقوقی
۲۸.....	۳-۲: محدودیت شرکتهای تجاری در وکالت دادگستری
۲۹.....	۳-۳-۱: اعتباری بودن شرکت تجاری
۳۰.....	۳-۳-۲: شخصی بودن رابطه بین وکیل و موکل
۳۵.....	۴. نقد رویه موجود و ارائه پیشنهاد
۳۹.....	جمع بندی
۴۰.....	فهرست منابع

چکیده

در گذشته، وکلا صرفاً مجاز به انجام فعالیت به صورت فردی یا با مشارکت افراد دیگر بودند. امروزه بر اساس قوانین و مقررات بیشتر کشورها وکلا می توانند تحت عنوان شرکت تجاری به ارائه خدمات حقوقی بپردازند. این شرکتها تحت عناوین خاص یا مقررات ویژه ای به فعالیت می پردازند. به طور کلی، مقررات حاکم بر اینگونه شرکتها، به استثناء بعض موارد خاص مشابه سایر شرکتهاست.

در حقوق ایران، مقررات خاصی در مورد انجام فعالیت حقوقی در قالب شرکت تجاری وجود ندارد، لکن فعالان حقوقی می توانند با تاسیس شرکت سهامی و تعاونی به فعالیت بپردازند. در ارتباط با اعطای پروانه به اینگونه شرکتها باید گفت هر چند هیچ خاصیتی در مورد اعطاء پروانه وکالت وجود ندارد و داشتن پروانه برای این شرکتها نمی تواند مشمول استثنای مقرر در ماده ۵۸۸ قانون تجارت باشد، لکن به نقادان قضایی آنچه از ظاهر ماده ۲ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری (توب ۷۶) در مورد شرایط متقاضیان پروانه وکالت برداشت می شود آن است که از لحاظ فنی اعطای پروانه وکالت فقط به اشخاص حقیقی امکان پذیر است. بر عملی شدن اینگونگی به شرکتهای تجاری پروانه وکالت اعطا نشده است و دادگاهها اشخاص حقوقی را به عنوان وکیل به رسمیت نمی شناسند. بدین ترتیب وکالت دادگستری که مهمترین کارکرد شرکت حقوقی می باشد بر خلاف کشورهای هم چون آمریکا با ممنوعیت مواجه می باشد.

مقدمه

نیاز به خدمات حقوقی یا وکالت، همزمان با ورود بشر به اجتماع و با پیدایش مفاهیمی همچون حق، روز به روز شکل جدی تری به خود گرفت. با ورود به دنیای صنعتی و پیچیده شدن روابط اجتماعی، نیاز به خدمات حقوقی، بیش تر از گذشته احساس شد.

با پیچیده تر شدن این خدمات و نیاز به تخصص در ارائه آنها، خدمات حقوقی به رشته های مختلف تقسیم گردید. امروزه تصور فردی که در همه زمینه های حقوقی با این حجم و گستردگی، متخصص باشد قابل تصور نمی باشد. ارائه خدمات حقوقی در قالب فردی یا سنتی، دیگر پاسخگوی نیاز های جامعه نبوده و لازم است مجموعه ای از وکلا یا همکاری هم در قالب شخص حقوقی به امر وکالت اقدام کنند.

مطالعه حقوق بسیار از کشورها نشان می دهد واکنش آنها به این امر در ابتدا منفی بوده است. مثلاً در امریکا در بدو امر وکلا از طریق مشارکت تجاری با هم فعالیت می کردند، آن به لحاظ محدودیتها و معایبی که در این نهاد تجاری وجود داشت، تمایل زیادی به انجام فعالیتهای خود در قالب شخصیت حقوقی داشتند. به همین جهت خدمات به شکل مدرن و در قالب یک شخصیت حقوقی به یک نیاز تبدیل شد، با دادگاهها و قانون گذاران ایالتی که با انجام فعالیت های حقوقی به شکل فردی و غیر انفعالی عادت کرده بودند، تشکیل شرکت تجاری برای انجام فعالیت های حقوقی را تابو می دانستند و آن را به دلایل مختلف به مصلحت اجماع نمی بیند. عمده دلایل ارائه شده در این ارتباط عبارت بود از: ۱- تجاری شدن خدمات حقوقی ۲- عدم صلاحیت شرکت در ورود به ارائه خدمات حقوقی به لحاظ نداشتن مهارت، دانش و پروانه ۳- ضربه به استقلال و حیثیت و شرافت

شاغلین حرفه حقوق ۴- ایجاد اختلال در رابطه اعتماد و اطمینان بین ارائه دهنده خدمات حقوقی و مشتری.

در نهایت، با تحولات رخ داده در عالم حقوق و تلاشهای بسیار در این ارتباط واقع گرایی بر مصلحت گرایی فائق آمد و قانونگذاران به فعالان امور حقوقی اجازه دادند در قالب شرکتهای تجاری فعالیت کنند.

روند تشکیل شرکتهای حقوقی، بسیار پرفراز و نشیب بوده است، دادگاهها و قانونگذاران نگرانیهای بسیاری از ارائه خدمات حقوقی در قالب شرکت داشتند و این امری نمی توانستند چشم خود را بر ناکارآمدی شکل سنتی فعالیتهای حقوقی ببندند. آنان ضمن پذیرش اینکه شرکت می تواند وکالت یا امور حقوقی را متکفل شود به منظور رفع نگرانیها، دست به ابداع شرکتهای جدیدی زدند و یا تغییرات خاصی برای این شرکتها وضع کردند.

امروزه انجام خدمات حقوقی در قالب شرکت های تجاری در کشورهای مختلف رشد خیره کننده ای داشته است. می توان گفت بخشی اعظمی از این خدمات از طریق اینگونه شرکتهای ارائه می شود. این گزارش با هدف آشنایی با سیر تحول این موضوع در نظامهای مختلف حقوق تهیه شده است تا احیاناً با توجه به تکلیف قانونی برای تدوین یک جامع وکالت امکان تصمیم گیری در این خصوص با توجه به تجربیات جهانی و اقتضائات نظام حقوقی داخلی فراهم آید.